usnesením a nevadí, že teprve v posledním okamžiku, po provedeném ústním odvolacím jednání, přišel na pravou podstatu sporu. Má-li se věc takto, byl napadeným usnesením podaný opravný prostředek do rozhodnutí druhé stolice právem odmítnut jako nepřípustný, ať již z toho důvodu, že jde o opravný prostředek formálně pochybený, anebo z toho důvodu, že jde o opravný prostředek podle § 528 c. ř. s. nepřípustný.

Čís. 9977.

Osmihodinná pracovní doba.

Ustanovení Washingtonské smlouvy o osmihodinné pracovní době (vyhlášené pod čís. 80 sb. z. a n. na rok 1922) mají jen potud v n i t r o s t á t n í platnost, pokud byla vtělena ve vnitrostátní zákonný předpis. Nestačí vyhlášení smlouvy ve sbírce zákonů a nařízení.

Podle zákona ze dne 19. prosince 1918, čís. 91 sb. z. a n., nelze ani zaměstnance zastávající místo dohlížitelské nebo ředitelské nebo místo důvěry, zásadně, jen pro tuto jejich vlastnost, vylučovati z ochrany zákona.

(Rozh. ze dne 12. června 1930, Rv I 1125/29.)

Žalobu zaměstnance na zaměstnavatele o zaplacení odměny za práci přes čas o b a n i ž š í s o u d y zamítly, o d v o l a c í s o u d z těchto d ů v o d ů: Zjistiv, že žalobce konal dozor nad skladem, nad nakládáním a nad odvážením, zhodnotil soud prvé stolice správně na základě svědeckých výpovědí význam žalobcových prací v jednotlivých směrech. Nevadí, že svědek O. míní, že k tomu nebylo třeba vyššího vzdělání; to jest sice pravda, ale není ho zapotřebí ani k výkonu dozorčích prací. Oceniv práce jako dozorčí vzal prvý soud řádně zřetel k rozhodujícím okolnostem. Při každé práci, jež žalobce konal, byla tu jakási kombinace duševní činnosti a případné činnosti manuelní, jež však, jak obsahově zjistiti může soud odvolací, nad činností dozorčí nepřevládala. Není také rozhodným a nikterak nevadí, že sám žalobce dostával nařízení; vždyť byl orgánem zjednaným ke službám, a jistou kontrolu má nad sebou i ředitel závodu. Je také lhostejno, dohlížel-li na sklad, na zásoby a na množství zboží, na stáje a pod.; dozorčí činnost jest to vždy. Když však tomu tak, posoudil soud prvé stolice věc po stránce právní správně a odvolání není odůvodněno. Jest jistě správné, že ustanovení zákona čís. 91/1918 sb. z. a n. a konvence čís. 80/1922 sb. z. a n. jsou dány k zamezení vykořisťování osob slabých, potřebujících ochrany proti možným přehmatům zaměstnavatele; ale, když posléz uvedená konvence vyloučila některé osoby v čl. 2 a specielně pod písm. a) tam vyjmenované, nerozlišovala při tom, jde-li o osoby ve vysokém sociálním postavení, jako ředitele závodu a pod. čili nic. Nelze proto také soudu rozlišovati, zda jde v souzeném případě o dozorčí sílu s malým, či značným okruhem dozorčí činnosti. Poukaz na starší dělníky, dohlížející na učedníky nebo na přední dělníky dozírající na ostatní, není rozhodným, neboť jde vždy jen o dělníky, a není zvláště v této rozepři roz-

hodným, ano bylo zjištěno, že žalobce manuelní činnosti nekonal a tedy jen dozíral. Že se konvence na žalobce »zřízence« nevztahuje, soud prvé stolice sice nikde neříká a také říci nemůže, an se žalobce sám označuje za úředníka a služby úředníka konal. Soud prvé stolice jen výslovně udává, že se zákon ze dne 19. prosince 1918, čís. 91 sb. z. a n. a konvence čís. 80/1922, nevztahuje na práce, jež žalobce konal. Při tom však konvence, jež zákon, jak řečeno, doplnila a modifikovala a v tomto směru nastoupila na jeho místo, vyjímajíc z dobrodiní osmihodinové práce osoby zastávající místo dohlížitelské, ředitelské nebo místo vyžadující důvěry, chce v důsledku odlišného, vynikajícího jich místa osoby tyto odlišiti od jiných zřízenců. Kdyby tedy i napadený rozsudek říkal, že se konvence na žalobce jako na zřízence nevztahuje, nebylo by to nesprávné právní posouzení, an soud zjistil, že konal práce dozorčí, tedy zastával místo dohlížitelské nebo místo důvěry (v kanceláři, ve skladišti).

Nejvyšší soud zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc soudu prvé stolice, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Oba nižší soudy zamítly žalobní žádost jen z toho důvodu, že žalobce konal práce dozorčí, a vyslovily názor, že se na takové práce zákon ze dne 19. prosince 1918, čís. 91 sb. z. a n. nevztahuje, což prý vyplývá z čl. 2 a) smlouvy Washingtonské čís. 80 sb. z. a n. z roku 1922. Odvolací soud projevil dále mínění, že tato smlouva doplnila a modifikovala zákon čís. 91/1918 a že nastoupila na jeho místo, pokud vyjímá z dobrodiní osmihodinové pracovní doby osoby, zastávající místo dohlížitelské, ředitelské nebo místo vyžadující důvěry. S těmito názory nelze však souhlasiti. Nejvyšší soud vyslovil sice v rozhodnutí čís. 6127 sb. n. s. a v několika rozhodnutích pozdějších (čís. 6920, 7981 sb. n. s. a v neuveřejněných rozhodnutích Rv I 928/28 a Rv II 458/29) rovněž názor, že smlouva čís. 80 sb. z. a n. z roku 1922 má v Československé republice platnost i vnitrostátní, z čehož by pak plynul důsledek, že má vnitrostátní platnost též čl. 2 a) smlouvy, avšak na tomto názoru nelze setrvati, jakž vyplývá z těchto úvah: V závěrečné doložce k vyhlášené smlouvě Washingtonské se praví, že zapsáním a uložením ratifikační listiny generálním tajemníkem Společnosti národů, jež se stalo dne 24. srpna 1921, nabyla smlouva pro Československou republiku působnosti mezinárodní a že se ministru zahraničních věcí ukládá, by v dohodě se zúčastněnými ministry učinil další opatření, jichž je třeba k provedení této smlouvy. Rozhodnutí čís. 6127 sb. n. s. míní, že opatřením, jež učiniti bylo uloženo ministru zahraničních věcí, bylo vyhlášení smlouvy ve sbírce zákonů a nařízení, a ježto se vyhlášení stalo, nabyla prý tím smlouva též působnosti vnitrostátní. Že jest tento názor neudržitelný, plyne již z doslovu ratifikačního usnesení Národního shromáždění ze dne 1. března 1921, v němž se především v bodě 1. uvádí, která ujednání přijatá na mezinárodní konferenci práce ve Washingtoně

z roku 1919 se schvalují, mezi nimi též smlouva o omezení počtu pracovních hodin v závodech průmyslových, o kterou v souzeném případě jde, a pak — v bodě 2. — se svoluje, by smlouva byla presidentem republiky ratifikována. Bod 3. zní: »Vládě se ukládá, by smlouvu tu publikovala ve sbírce zákonů a nařízení státu Československého«, — a bod 4.: »Ministru zahraničních věcí se ukládá, by v dohodě se zúčastněnými ministry učinil d a l š í opatření, jichž je třeba k provedení této smlouvy.« Již z toho jest zřejmé, že opatřeními, jež se ukládají příslušným ministrům k provedení smlouvy, nemůže býti míněno její vyhlášení ve sbírce zákonů a nařízení, ježto se vládě ukládají kromě vyhlášení smlouvy ještě opatření nutná k jejímu provedení. Vláda navrhovala (tisk 530), by ze všech ujednání smluvených na generální konferenci práce ve Washingtoně byla nyní ratifikována jen tato: Smlouva o osmihodinové době pracovní, o niž v souzeném případě jde, dále smlouva o zákazu noční práce žen a smlouva o zákazu práce dětí do 14 let. V odůvodnění se praví, že — co se týká smlouvy o osmihodinové době pracovní — jest náš zákon ze dne 19. prosince 1918, čís. 91 sb. z. a n. co do zásadní délky pracovní doby stejný s usnesením Washingtonským, přesahuje je však v tom směru, že se vztahuje na veškeré námezdní práce vůbec, že odchylně od našeho zákona vyžaduje Washingtonské usnesení, by za účelem přesného provádění osmihodinové doby pracovní byly vydány zvláštní předpisy kontrolní, které sice u nás scházejí, mohou však býti každý okamžik jako dodatek k nynějšímu zákonu o osmihodinové pracovní době prohlášeny, a že tedy, jelikož za těch okolností jest ustanovením v mezinárodní smlouvě obsaženým u nás již vyhověno, lze ke smlouvě bez rozpaků přistoupiti. Také v příčině ostatních dvou smluv poukazuje důvodová zpráva k tomu, že naše zákony co do zákazu noční práce žen a zákazu dětské práce vyhovují usnesení Washingtonskému, ba je předčí, takže lze usnesení Washingtonská přijmouti, aniž je třeba vydati nové předpisy nebo dosud platné změniti nebo doplniti. Naproti tomu vyhradila si vláda v příčině ostatních ujednání přijatých na Washingtonské konferenci, — a to: smlouvy o sprostředkování práce, smlouvy o ochraně žen těhotných a šestinedělek a smlouvy o zákazu zaměstnávati mladistvé pracovníky při pracech nočních, — předložiti návrhy na ratifikaci, až budou osnovy zákonů, zajišťující soulad našeho zákonodárství s těmito smlouvami ústavně projednány. Zpráva sociálně politického výboru a zahraničního výboru poslanecké sněmovny (tisk 1292) vypočítává předměty smluv, na nichž se Washingtonská konference usnesla, a dodává, že nyní jest na jednotlivých státech, by smlouvy ty schválily a přizpůsobily jim své dosavadní zákonodárství. Zabývá se otázkou, má-li býti posečkáno, až naše zákonodárství bude úplně přizpůsobeno mezinárodní smlouvě Washingtonské, či mají-li již dnes býti ratifikovány ony smlouvy, s nimiž naše zákonodárství jest již v souhlasu, a pak postupně další smlouvy, jakmile se jim naše zákonodárství přizpůsobí. Výbor soudí, že jest účelnější, by byly hned ratifikovány smlouvy o předmětech, o nichž není třeba změny našeho zákonodárství, a proto souhlasí s návrhem

vlády, by nyní byly schváleny smlouvy o osmihodinové době pracovní, o noční práci žen a o zákazu dětské práce. Na témže stanovisku stojí také zpráva sociálně-politického výboru a zahraničního výboru senátu (tisk 524). Tento postup odpovídá ustanovení čl. 18 a 19 smlouvy Washingtonské. Podle těchto ustanovení nabyla smlouva mezinárodní působnosti pro ratifikující stát dnem zápisu ratifikace u sekretariátu Svazu národů; každý člen, který ratifikoval smlouvu, byl povinen její ustanovení provésti nejpozději dnem 1. července 1921 a učiniti opatření potřebná k tomu, by její ustanovení byla uskutečněna. Opatření k provedení smlouvy musila tedy býti učiněna nejpozději dnem 1. července 1921, pokud se týče dnem pozdějšího zápisu ratifikace, kterým smlouva pro ratifikující stát nabyla platnosti, an každý stát byl povinen od tohoto dne smlouvu prováděti (srov. Fischer-Rhode: Das Uebereinkommen von Washington über den Achtstundentag, pozn. 2 k čl. 18 na str. 136). Opatření potřebná k uskutečnění smlouvy mohla tedy záležeti jen v opatřeních zákonodárných nebo nařizovacích, kterými bylo vnitrostátní zákonodárství uvedeno v soulad s ustanoveními smlouvy, a to než byla ratifikace u sekretariátu Svazu národů zapsána. K tomu se připomíná, že čl. 405 mírové smlouvy Versailské, která upravuje závazky členů konference Mezinárodní organisace práce ve příčině provádění úmluv, na nichž se konference usnese, praví v posledním odstavci, že jeho ustanovení budou vykládána ve shodě s touto zásadou: »V žádném případě nebude žádáno na žádném členu, by následkem toho, že Shromáždění přijalo nějaké doporučení nebo nějaký návrh úmluvy, umenšil ochranu již poskytnutou vlastním zákonodárstvím dělníkům, o něž jde.« Mimo to usnesla se komise generální konference Washingtonské při poradě o smlouvě na resoluci, podle níž ustanovení smlouvy nesmí žádným způsobem vésti k tomu, by byly zhoršeny kterékoliv příznivější podmínky pracovní, které pro všechny dělníky nebo pro část dělníků kterékoliv země jsou již zavedeny nebo zamýšleny. (Zpráva komise pro dobu pracovní, uveřejněná v dodatku k jednacím protokolům konference str. 222). Podle toho nemůže býti pochybné, že ustanovení Washingtonské smlouvy mají jen potud vnitrostátní platnost, pokud byla vtělena ve vnitrostátní předpis zákonný, že o předmětech, na něž se vztahuje Washingtonská smlouva, platí jen zákony vnitrostátní. Vnitrostátní působnost má tudíž v Československé republice jen zákon ze dne 19. prosince 1918 čís. 91 sb. z. a n. o osmihodinové době pracovní, nikoliv čl. 2 a) smlouvy čís. 80 sb. z. a n. z roku 1922.

Podle zprávy organisačního komitétu mezinárodní konference práce ve Washingtoně, uveřejněné tímto komitétem, dotázal se komitét vlád jednotlivých států, které výjimky z pracovní doby 8 hodin denně neb 48 hodin týdně bude nutno činiti ve příčině určitých průmyslů, odvětví průmyslů nebo druhů pracujících. Ve svých odpovědích dotkly se vláda anglická a vláda Queenslandu také zaměstnanců, zastávajících místo dohlížitelské nebo ředitelské. V odpovědi vlády anglické se praví (zpráva str. 124 a 125), že skoro ve všech průmyslech bude nutno, by určité druhy zaměstnanců

byly vyňaty z použití všeobecného maxima 48 hodin vzhledem k zvláštním podmínkám jejich práce, a uvedla jako takový druh mimo jiné příkladmo personál dohlížitelský a ředitelský neb osoby, zastávající místo důvěry, čítajíc v to dílovedoucí a dozorce (les contremaîtres et les contrôleurs). Vláda Queenslandská (str. 128) uvedla v té příčině, že všeobecně lze říci, že omezení (scil. pracovní doby) by se nemělo vztahovati na osoby řiditelské a dohlížitelské. Vláda Československá (str. 138) omezila se však jen na poukaz na § 7 (3) čsl. zákona čís. 91/1918 o přípustnosti prodloužení pracovní doby pro některé skupiny zaměstnanců v podnicích veřejné potřebě určených a na sdělení obsahu tohoto předpisu. Konference usnesla se na čl. 2 a) smlouvy, podle něhož se ustanovení smlouvy nevztahují na osoby, jež zastávají místo dohlížitelské nebo řiditelské nebo místo vyžadující důvěry. Tento článek nebyl však ve zdejším státě zákonem proveden. Zákon čís. 91/1918 vztahuje se podle doslovu § 1 na zaměstnance v podnicích v tomto § uvedených bez rozdílu. Nevyjímá ze své působnosti žádného zaměstnance, tedy ani zaměstnanec, uvedené v čl. 2 a) Washingtonské smlouvy, neboť i tito jsou zaměstnanci, kteří jsou k podnikateli v odvislém postavení. Že žádného zaměstnance ze své ochrany ani vyjmouti nechtěl, plyne zřejmě z důvodové zprávy (tisk 234 z r. 1918), kde se praví, že výrazem »zaměstnanec« jsou zahrnuty všechny osoby najímané za plat, ať jsou to dělníci, úředníci techničtí neb obchodní, veřejní nebo soukromí, a kde se zdůrazňuje, že zákon proti zákonům cizokrajným sleduje snahu, pojati v ochranu všechny pracovníky hlavou a rukou, v dílně i v kanceláři, aby byla vytvořena jednotná zásada pro všechny. Výnos ministerstva sociální péče ze dne 21. března 1919 č. j. 4751/III-19 o výkladu předpisů o osmihodinové době pracovní poukazuje k tomu, že zákon upravuje pracovní dobu všech zaměstnanců, nejen vlastních dělníků, nýbrž i úředníků, pracovníků rukou i hlavou bez ohledu stupně jejich hodnosti. Úplně ve shodě se zákonem jsou také zprávy čsl. vlády, podané Mezinárodnímu úřadu práce podle čl. 408 smlouvy mírové o opatřeních, která byla učiněna za účelem provedení Washingtonské smlouvy o osmihodinné době pracovní, k čl. 2 a smlouvy. Vláda československá oznámila ve zprávě, uveřejněné Mezinárodním úřadem práce v »Rapport du Directeur« z roku 1924 str. 394: »Článek 2, odstavec a): Osoby, zastávající místo dohlížitelské a t. d. — Československý zákon neobsahuje ustanovení, které by vylučovalo tyto skupiny«, — a ve zprávách, uveřejněných v »Rapport du Directeur« z roku 1926 str. 510, z roku 1927 str. 10, z roku 1928 str. 13 a z roku 1929 str. 12: »Zákon neobsahuje ustanovení ve příčině skupin, jež má na mysli odstavec a)«. Oznámila tedy Mezinárodnímu úřadu práce jako právní stav u nás platný, že u nás není ustanovení, shodného s ustanovením čl. 2 a) smlouvy, a že zaměstnanci, uvedení v čl. 2 a) smlouvy, nejsou vyloučeni z ochrany našeho zákona o osmihodinné době pracovní. Ve zmíněném již spisu »Das Uebereinkommen von Washington über den Achtstundentag« od Dra. Fischera a Dra. Rhode uvádí se naproti tomu při vylíčení úpravy pracovní doby v Československu na str. 210, že zákon o osmihodinné době

pracovní neplatí o osobách, kterým jest svěřeno na podnik dohlížeti, nebo jej říditi. Než tu jde o zřejmý omyl autorů. Neboť praví, že tento údaj čerpali ze zprávy Československé vlády, podané podle čl. 408 Versailleské smlouvy, kdežto vpravdě jest v těchto zprávách, podle jejich doslovu shora uvedeného řečen pravý opak. Podle čsl. zákona nelze tedy ani zaměstnance zastávající místo dohlížitelské nebo řiditelské nebo místo důvěry, zásadně, jen pro tuto jejich vlastnost, z ochrany zákona vylučovati. V souzeném případě nelze nad to žalobce ani považovati za takovou osobu, jaké má na mysli čl. 2 a) smlouvy. Neboť práce, které podle zjištění nižších soudů konal, jsou vesměs práce podřízené, nespadající pod čl. 2 a) smlouvy. Nižší soudy neposoudily tudíž věc správně po stránce právní, uznavše žalobu za neoprávněnou jen z toho důvodu, že se na žalobcovy práce nevztahují předpisy zákona čís. 91/1918, a dovolací důvod podle § 503 čís. 4 c. ř. s. jest opodstatněn. Jelikož nižší soudy jinak nepřezkoumaly oprávněnost žalobního žádání, bylo jejich rozsudky zrušiti a věc podle § 510 c. ř. s. vrátiti soudu prvé stolice, by ji znova projednal a rozhodl.

Čís. 9978.

Byla-li prodatelem složena u právního zástupce jistota za dávku z přírůstku hodnoty nemovitosti, převzal právní zástupce i proti kupiteli závazek, že vydá peníze k zaplacení dávky. Tuto svou povinnost porušil právní zástupce tím, že složil vkladní list, na nějž jistotu uložil, u soudu pokud se týče odevzdal ho třetí osobě, a jest práv kupiteli, jenž byl nucen dávku zaplatiti, náhradou škody, již utrpěl kupitel zaplacením dávky a útratami v dávkovém řízení.

(Rozh. ze dne 12. června 1930, Rv I 1388/29).

Žalobce koupil od manželů S-ových nemovitosti za 100.000 Kč. Podle smlouvy měli dávku z přírůstku hodnoty zaplatiti prodatelé. Žalovaný právní zástupce manželů S-ových zadržel z kupní ceny 10.000 Kč jako jistotu za závazek prodatelů k úhradě dávky z přírůstku hodnoty a uložil, sraziv si palmární účet, 8.583 Kč na vkladní list spořitelny, jejž dal do úschovy okresního soudu. Okresní soud vydal vkladní list Josefu S-ovi, jenž jej vydal žalovanému a tento pak Dr. L-ovi jako plnomocníku Terezie W-ové. Manželé S-ovi dávku z přírůstku hodnoty nezaplatili, takže ji byl nucen zaplatiti žalobce. Žalobou, o niž tu jde, domáhal se žalobce na žalovaném právním zástupci zaplacení 10.611 Kč, náhrady zaplacené jím dávky a útrat vzešlých žalobci při vymáhání dávky. Oba nižší soudy uznaly podle žaloby, odvolací soud z těchto důvodů: Jest nesporno, že prodávající manželé S-ovi vyměřenou dávku Kč 14.264.44 nezaplatili, že žalobce dávku, docíliv její snížení na Kč 6.893·20, zaplatil a že za práce spojené se snížením dávky zaplatil žalobce žalovanému Kč 860·68 a Dr. W-ovi Kč 2.857·60. Žalovaný jako schovatel jest podle §§ 859 a 961 obč. zák. povinen zástavu ke krytí dávky vydati. Žalovaný, jak soud prvé stolice správně uvádí, věc do